

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 3. Duorum fratrum diuersi mores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

enim sua beatitudine, ad quam conditi sunt, non excidere, & tamen nolunt ea facere, quæ necessaria sunt ad beatitudinem consequendam. Prodest igitur, immo valde necessarium est, ut *Acediam* in Arcadico germine aliquo penitiùs inspiciamus, quod in Exempli narratione faciemus.

II.
HISTORIAE
AVTHOR A C
CONVENIEN-
TIA.
Spec. Exem-
plorum dist.
4. exemp. I.
Item Caro-
lus Abbas. in
Stemmat.
Christi. die
15. Maij.
Item in Li-
tan. Laure-
tan. ad illud:
*Spiritus San-
ctus Deus.*

Vt autem appareat, non illico contemnenda esse, quæ obuia sunt, ex obuio libro historiam recitabo, hoc ipso non obuiam, quia optimus liber à multis non legitur, obuia non legentibus, cum sectentur peregrina; curiositatis studiosi, non pietatis. In eo igitur volumine, cui titulus est *Speculum exemplorum*, narratur, quod etiam alios in suis libris non piguit commemorare, de duobus fratribus, Parisios, tanquam ad mercatum bonarum artium ac litterarum, causaque studiorum, missis. Horum ego historiam tantò libentiùs recito, quia & huc solent mitti quàm plurimi adolescentes & iuvenes, ut, in celebratissima Academia, scientijs ditati, domum redeant, cum gaudio parentum, patriæ suæ emolumento, & calii applausu; qui, in hoc exemplo, vitam moreque suos perspicuè intuebuntur, siue Palladem, siue alia à litteris & sobrietate abducentia Numina aduenerentur; siue reducti, siue seducti. Nemo quippe in vitio à primo ortu fuit, sed vel sua quisque culpa fit improbus, vel alterius exemplo.

III.
DVORVM FRA-
TRVM DIVER-
SI MORES.

Senec. ep. 27.

Duo, iisdem parentibus, nobilitatis antiquitate opibusque claris, oriundi fratres, ad Parisiensem Academiam amandati, egregiè ostenderunt, se eodem ovo prodijisse, non eodem astro natos fuisse. Ut enim inter primos fratres, Abel & Cain; & inter Iacob atque Esau; itemque inter Etheoclem & Polynicem Oedipi filios; interque Romulum & Remum: ita & inter hos magnum vitæ morumque discrimen intercessit. Minor, maiorem ingenio, diligentia, pietate; maior minorem otij amore, libertate ludendi, vitæque licentia superauit. Et quia ignavis semper sunt feræ, litteræ illi insuaves fiebant. Enimvero, quia *desidiosè studere, torqueri est*, supplicij illi loco fuit litterarius labor. Nunc excusabat valetudinem, nunc nescio quas occupationes rei domesticæ obtendebat; nunquam obstabat rigor hyemis; aliàs æstatis feruor; interdum autumnum periculosum cælum; demum auocabat à libris veris amantissimas mox fugitura. Præsumebat esse rem habendam cum libris antè,

antè, quàm concoxisset stomachus. Impranso obstrepebat fames, quò minùs liberet. Luce dicebat, ignaum esse, domi desiderè; ceterùm ad lucernam vigilare, oculis inimicum. Si suppetit res domestica, inquiebat, quorsum opus litteris? Denique, aiebat, cur xui florem curis senilibus absumam? Omnia iunior contraria sentiebat, dicebat, faciebat: eratque inter eos tale, quale inter diem, ac noctem discrimen. Ille, domi inter libros; iste inter scyphos, cantharos, & fritillos: ille cum doctis, iste cum rudissimo quoque agasone, libenter versabatur. Ille leges ita callebat, vt eas in digitis numeraret: iste ne Æsopum quidem triuerat. Foris ille nunquam, nisi cum ad scholas, disputationesq; & templa eundum esset, videbatur; iste sapius in sphæristerio, & ganeis, quàm in Lyceis inueniebatur. Illi graue erat prodire ad spectacula: huic crux fuit, vel vna hora, solum manere apud se. Itaque nunc hos, nunc illos inuisens & obruens, interturbauit; nihil pensi habens opportunusne, an importunus hospes veniret; gauisus, si alios à litteris posset auocare, quas oderat ipse. Secus itaque accidit, ac cum prodigo filio, fruges consumere nato, cuius frater natus maior frugi fuit, ipse profectus in regionem longinquam, ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriosè. Diuersa hinc res fuit: non enim idem fratrum virtute, qui & ætate maior erat: ille pietatem, iste nequitiam cordi habuit. Et quia malos faciunt malorum falsa contubernia, quantum ille abhorruit à consortio prauorum, tantum iste quaesuit omnibus potentium, ludentium, saltantium conuenticulis interesse. Nihil illum iactura temporis, nihil pecuniarum inutilis profusio, nihil destructio sanitatis, nihil malum nomen, nihil infamia aut sua, aut sociorum mouebat. Perinde illi erat, vt malum esse, ita & malum dici. Ne tamen nihil ornamenti haberet, intus spurcicia plenus, saltem externa specie sepulchrum voluit esse dealbatum. In vestibus, & cincinnis capillorum ac toto cultu corporis, erat munditiarum lautitiarumque studiosissimus; ceterùm Venus Dea Verticordia, summum illi numen erat. Quamobrem linguis omnium appetebatur; & erat fabula in tota ciuitate. Nullius enim vitij fama aut citius erumpit, aut latius solet fatere, dum quisque suas elui, aut minui maculas existimat maculis aliorum; quasi scilicet suum vulnus sanet, si alios quoque possit ostendere vulneratos.

Verè

Luc. 15. 13.

Catul. in per-
tuis,

IV.
 CVR, ET
 QVAM DIVER-
 SI IN ECCLE-
 SIA SINT HO-
 MINES?
 Matth. 13.
 Matth. 3.
 S. Augustin.
 lib. 1. de ciuit.
 cap. 35.

Verè Ecclesia similis est sagenæ missæ in mare, ex omni gene-
 re piscium congreganti, & velut area, in qua non modò triticum,
 congregandum in horreum, sed etiam paleæ comburendæ igni in-
 extinguibili reperiuntur. *Perplexæ sunt istæ duæ ciuitates, in hoc secu-
 lo, inuicemq; permixtæ,* ait S. Augustinus, *donec ultimo iudicio diri-
 mantur.* Hac ratione sunt qui curent, & qui curentur; monendi, &
 monitores. Hinc frater ille minor annis, maior pietate, quoties se
 se offerebat occasio opportuna, suauius verbis monebat alterum,
 vt tandem ad se rediret, turpes illecebras desereret, Spiritum S. per
 se loquentem non contemneret. Sed lapidi loquebatur. Erimue-
 rò, quasi iaculum in rupem vibrasset, ita, pro fraterna correptio-
 ne, conuitia resiliebant. Iussit enim eum suas res agere, non cu-
 rare alienas: non moris esse dictitans, vt minor maiorem instruat;
 discipuli proinde ad eum, non magistri partes pertinere. Quàm
 sapienter ille, *Sape ego,* inquit, *audiui, eum primum esse virum, qui*
ipse consulat, quid in rem sit. Secundum eum, qui bene monenti obediat.
Qui nec ipse consulere, nec alteri parere scit, eum extremi ingenij esse.
 Huius generis haud paucos videas mortales, qui cum ipsi ob men-
 tis inopiam, nequeant dispicere, quid factò sit opus, dictu tamen
 mirum, quàm sint præfracti, quàmque non admittant alienum
 consilium, videlicet asinum illum referentes Horatianum, qui cum
 nec viam nossset, nec duci pareret, in rupem præceps datus est. Ta-
 lis erat iste adolescens, vecors sibi, & ad fratris vocem rupe durior.
 Sua igitur via, immo in nouaculæ acie pergens miser, otio se se de-
 debat, domi parietes, foris plateas omnes circuiens; illic fenestras,
 hic viarum strata terens. Neque enim lectio illum delectabat libro-
 rum; neque scriptio detinebat, aut iucundarum annotatio historia-
 rum. Vagari, non studere, mens erat: aut, si quando, temporis
 fallendi gratia, libellum in manus sumebat, inutilem sumebat, aut
 curiosum; sæpius etiam perniciosum. Si quis ab eo, quid libri lege-
 ret, petijisset, solos poterat Ouidios, Amadisios, & alios eiusdem
 farinae authores nominare. Subtilia speculari, non esse nobilium
 dicebat. Si quando, præ otij ipsius tædio, aliquid agere incipiebat,
 rebus solebat se inanissimis occupare. Fenestras frangere; rumpe-
 re ianuas; euertere lecticas, aut destruere arcas; vt optarent alij il-
 lum otiosum potiùs esse, quàm negotiosum, Quanquam ipse sponte
 sua